

**Ангрен шаҳри ҳудудидан оқиб ўтувчи “Қорабоғсой” устидан шаҳар
марказига ўтувчи 3-кўприк бўйича**

М А Ё Л У М О Т Н О М А

Тошкент вилояти Ангрен шаҳри ҳудудидан оқиб ўтувчи “Қорабоғсой” устидан шаҳар марказига ўтувчи 3-кўприк ҳолатини ўрганиш жараёнида куйидагилар маълум бўлди. (04.11.2025 ҳолатига)

Қайд этилган кўприк тахминан 1960-1965 йиллар оралиғида қурилган. Кўприк схемаси 8,0+16,6+10,0 м. узликли кўринишга эга. Кўприк оралиқ қурилмалари двутавр металл тўсинлари асосида қурилган, ҳамда кўндаланг йўналишда каркаслар ёрдамида ўзаро боғланган темир рамадан иборат. Темир маркасини аниқлаш имкони бўлмади, конструкциялар юзасида темир маркаси бўлган завод белгиси топилмади. Темир рама устига темир листлар ётқизилган ва ҳаракат устки қисмида ташкил этилган. Кўприк ҳеч-қандай мейёрий юкламаларга мўлжаллаб лойихаланмаган ва юк кўтариши бўйича конструкция ҳисоблари ўтказилмаган.

Кўприк таянчлари темир-бетон пойдеворлар устига диаметри 62 см бўлган металл қувурли 3 та дан колонналар ўрнатилиб, унинг устига тенг ёнли икки жуфт темир профил тўсинларини пайвандлаб ўрнатиш йўли билан ригел ҳосил қилинган.

Ҳаракат қисми металл листлар орасидан оқиб тушган сувлар йиллар давомида оралиқ қурилма темир рамалари ва асосий юк кўтарувчи таянч элементларининг занглашига, емирилишига, пайванд жойларидан кўчишига сабаб бўлган. Кўприк оралиқ қурилмалари ва таянч ригеллари ўзаро бирикган қисмида таянчиқ элементлари ўрнатилмаганлиги сабабли оралиқ қурилма тўсинларининг температуравий силжишга имкони бўлмаётгани аниқланди, ҳамда кўприк устидан автомобиллар ҳаракатланган вақтда оралиқ қурилма тўсинлари ва таянч ригеллари ўртасида зарб ҳосил бўлиб, бу омиллар темир рама ва ригелларнинг ёрилишига, синишига олиб келаётгани аниқланди. Шунингдек кўприкнинг биринчи оралиғи ўнг четки қисмида битта двутавр тўсин етишмаётгани ва ушбу оралиқ қурилма конструкцияси симметрик кўринишда эмас балки чап томонда 2 та тўсин, ўнг томонда 1 та тўсин борлиги аниқланди. Бу тўсин авария ҳолатида синиб тушиб кетган, ёки маълум сабабларга кўра ўрнидан олиб қўйилган бўлиши мумкин. Бу ҳолат кўприкни авария ҳолатида эканлигини кўрсатади ва келгусида бахтсиз ходисалар юзага келиши хавфини оширмоқда.

Кўприк устки ҳаракат қисми кенглиги 3,0 м. бўлиб, бу кенглик V тоифали автомобил йўлига ҳам **етарли эмас**. Ҳозирги кунда кўприкдан бир вақтнинг ўзида **фақатгина битта** автомобил ўтишига имкон бор ҳолос. Кўприкда пиёдалар ҳаракати учун 0.8 м. кенгликда пиёдалар йўлаги ва химоя панжаралари ташкил қилинган аммо, кўприкда ғилдирак қайтаргичлар ўрнатилмаган. Шунингдек кўприк устки қатнов қисми қопламасидаги металл листлар

занглаган, ёрилган, синган, пайванд жойларидан кўчиб қониқарсиз ҳолатга келиб қолган. (фото суратлар 3-5 бетларда илова қилинган).

Кўприкнинг техник ҳолати ўрганилганда – асосий юк кўтарувчи таянчлари ва оралиқ қурилмалари **қониқарсиз** ҳолатда эканлиги, замонавий юкламаларни **мутлақо** кўтара олмаслиги, ҳамда кўприк габарит кенглиги етарли эмаслиги аниқланди.

Хулоса ва таклифлар

ИҚН 140-21 «Автомобиль йўлларидаги кўприк иншоотларини диагностика, текшириш таркиби ва ўтказилиш тартиби» асосан кўприкнинг умумий техник ҳолати **қониқарсиз** ҳолатда дея баҳоланади ва келгусида содир бўлиши мумкин бўлган авария ҳолатларини олдини олиш мақсадида мавжуд кўприкни **реконструкция** қилиш, ҳамда **A14 ва НК100** хисобий юкламаларга бардошли бўлган, ҳамда габаритлари автомобил йўли тоифаларидан бирига мос келадиган **янги кўприк** қуриш лозим.

“ЎЗЙЎЛКЎПРИК” кластери ДМ
“Кўприк ва сунъий иншоотларни
диагностика қилиш” бўлими бошлиғи:

О. Д. Хаитов

Фото суратлар

